

Clive Cussler

& Justin Scott

De spion

the house of books

Oorspronkelijke titel

The Spy

Uitgave

G.P. Putnam's Sons, New York

Copyright © 2010 by Sandecker RLLLP

By arrangement with Peter Lampack Agency, Inc. 350 Fifth Avenue, Suite 5300, New York,
NY 10118 USA

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2013 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Pieter Verhulst

Omslagontwerp

Loudmouth

Omslagillustratie

Craig White

Foto auteur

Rob Greer

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4207 9

ISBN 978 90 443 4208 6 (e-book)

D/2013/8899/159

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Dochter van de
Kanonnier

1

17 MAART 1908
WASHINGTON DC

De marinewerf bij Washington sliep als een middeleeuwse stad, beschermd door dikke muren en de rivier. Oude mannen liepen wacht tussen de elektrische tijddetectors waarmee hun rondes langs de werkplaatsen, magazijnen en barakken geregistreerd werden. Buiten het complex rees een heuvel op met donkere woonhuizen van het personeel. Daarachter de koepel van het Capitool en het Washington Monument, glanzend als poolijs in het licht van de volle maan. Een schorre stoomfluit verbrak de stilte. Een stoomtrein naderde, sissend en met rinkelende bel.

Wachters van de Amerikaanse marine openden het hek van de Northern Railroad.

Niemand zag Yamamoto Kents die zich verstopt had onder een platte wagon van de Baltimore Ohio-maatschappij. De locomotief trok de wagon naar de werf. De wielen van de wagon knarsten onder het gewicht van de lading zware pantserplaten, afkomstig uit Bethlehem, Pennsylvania. Remmers ontkoppelden de wagon en de locomotief reed achteruit.

Yamamoto liet zich zakken op de bielzen en het grindbed tussen de rails. Hij bleef stil liggen tot hij zeker wist dat hij alleen was. Hij volgde de rails naar een verzameling gebouwen met twee verdiepingen, waarin de geschutfabriek was gehuisvest.

Maanlicht weerspiegelde in de hoge ramen en de rossige gloed van een rij smeltovens bescheen een enorme ruimte. Rijdende hijskranen

torenden op in de duisternis. Kolossale kanonlopen, met een gewicht van vijftig ton, lagen verspreid op de grond, alsof een orkaan een bos van metalen boomstammen had neergemaaid.

Yamamoto, een Japanner van middelbare leeftijd met grijze strepen in zijn zwartglanzende haar en een zelfverzekerde, waardige houding, zocht zich doelbewust een weg langs de routes die de bewakers moesten controleren en hij keek aandachtig naar de machines en onderdelen waarmee het geschut werd gemaakt. Hij had vooral aandacht voor de diepe putten in de vloer, met wanden van baksteen, waar de kanonlopen werden gemaakt. Zijn waarneming was scherp, en ervaren door eerdere bezoeken aan Vickers en Krupp – de Britse en Duitse wapenfabrieken, en aan de arsenalen van de Russische tsaar bij St. Petersburg.

Met een ouderwets Yale-hangslot was de deur naar een magazijn met laboratoriummaterialen voor de ingenieurs en wetenschappers afgesloten. Behendig maakte Yamamoto het slot open. In het magazijn zocht hij in de kasten naar jodium. Hij schudde zes ons van de glanzende zwartblauwe kristallen in een envelop. Daarna schreef hij ‘jodiumkristallen, zes ons’ op een magazijnbon en ondertekende met de initialen ‘A.L.’, Arthur Langner, de befaamde chef van de ontwerpafdeling van de wapenfabriek.

Yamamoto liep naar een vleugel van het grote gebouw met het bassin waarin torpedoaanvallen werden gesimuleerd om de effecten van explosies onder water te bestuderen. Hij doorzocht de voorraadkasten. De grote zeemogendheden hielden een internationale wapenwedloop om steeds modernere slagschepen te bouwen en er werd intensief geëxperimenteerd met torpedo's die geladen werden met TNT. Maar Yamamoto zag dat de Amerikanen vooral proeven deden met explosieve mengsels gebaseerd op schietkatoen. Hij pakte een zijden zak gevuld met Cordite MD, rookloos buskruit.

Toen hij de deur van een werkkast opende om een fles ammoniak te pakken hoorde hij een bewaker naderen. Hij verborg zich in de kast tot de oude baas voorbij gesjokt was en verdween tussen de kanonnen.

Snel en zonder geluid klom Yamamoto de trap op.

Arthur Langners kamer was niet afgesloten en vertoonde de aan-

blik van het atelier van een excentrieke geleerde die oorlogstuig en kunst met elkaar verenigt. Blauwdrukken en visionaire schetsen van projectielen die ongekende verwoestingen kunnen aanrichten lagen overal verspreid, en er stond een schildersezal, een boekenkast, en een cello naast een vleugel.

Yamamoto zette het cordiet, de jodiumkristallen en de fles ammoniak op de vleugel en bestudeerde een uur lang de ontwerptekeningen. 'Wees de ogen van Japan,' doceerde hij op de spionneschool tijdens de weinige gelegenheden dat hij in zijn vaderland was. 'Grijp elke kans om te observeren, ongeacht of het doel van je missie misleiding, sabotage of een moordaanslag is.'

Wat hij zag boezemde hem angst in. De 30cm-kanonnen op de vloer van de geschutfabriek konden patronen wel vijftien kilometer afvuren en de dikste pantserplaten doorboren. Maar hier in de tekenkamer werden nieuwe ideeën uitgebreed, en de Amerikanen hadden ontwerpschetsen van enorme kanonlopen en zelfs een vijftwintig meter lang wapen dat een explosieve lading van duizend kilo tot voorbij de horizon kon lanceren. Niemand wist hoe een dergelijk wapen nauwkeurig gericht kon worden, als de afstand te groot was om de gemiste inslagen te zien. Maar de stoutmoedige verbeelding die Yamamoto in de ontwerpen herkende waren een duidelijke waarschuwing dat de Amerikanen binnen afzienbare tijd over een moderne marine zouden beschikken die het probleem van zorgvuldig richten had opgelost.

Yamamoto stopte een stapel bankbiljetten in een bureaulade van de wapenontwerper: vijftig biljetten van twintig dollar aan goudcertificaten, en samen aanzienlijk meer waard dan een geschoolde werkmans in het arsenaal per jaar verdiende.

De Amerikaanse oorlogsvloot stond na de Engelse en Duitse marine op de derde plaats. De Noord-Atlantische vloot was herdoopt in de 'Grote Witte Vloot' en overal op de wereldzeeën wapperde de nationale vlag. Maar Engeland, Duitsland, Rusland en Frankrijk waren geen vijanden van Amerika. De werkelijke taak van de Grote Witte Vloot was het keizerlijke Japan bedreigen met gepantserd staal. Amerika wilde de Grote Oceaan beheersen, van San Francisco tot Tokio.

Dat zou Japan niet tolereren, bedacht Yamamoto met een trotse glimlach.

Drie jaar eerder werd een nieuwe uitdager tijdens de Russisch-Japanse oorlog in bloed gesmoord. Het machtige Rusland had getracht Japan te verslaan, maar nu heerste Japan over Port Arthur. En de Baltische vloot van Rusland lag honderd meter onder water op de bodem van de Straat van Tsushima, wat grotendeels te danken was aan de infiltratie van Japanse spionnen in de Russische marine.

Toen Yamamoto de bureaulade met het geld sloot, kreeg hij het onheilspellende gevoel dat iemand naar hem keek. Hij keek over het bureau en zag de foto met de starende blik van een mooie jonge vrouw. Om de foto zat een zilveren lijst. Hij herkende Langners dochter met het donkere haar en hij had bewondering voor de fotograaf die haar dwingende ogen zo goed vastgelegd had op de gevoelige plaat. Bij de foto was met een sierlijk handschrift geschreven: 'Voor vader, die niets vreest'.

Yamamoto richtte zijn aandacht op de boekenkast van Langner. Ingebonden boeken met patentaanvragen deelden de planken met romans. De recent ingediende aanvragen waren met een typemachine geschreven. Yamamoto pakte telkens een boek en bladerde terug tot het laatste jaar dat de aanvragen met pen geschreven waren. Hij legde een van die boeken op het bureau van de ontwerper en pakte een vel papier uit een lade en een Watermanvulpen. Telkens vergelijkend met de oude tekst deed hij het handschrift na en schreef een korte verwarde brief, eindigend met de woorden: 'Vergeef me'. Daaronder krabbelde hij Arthur Langners handtekening.

Hij pakte de jodiumkristallen en de fles ammoniak en liep ermee naar de wasbak. Met de kolf van zijn Nambu-zakpistool wreef hij de kristallen fijn in de marmeren wasbak en hij deed het poeder in een scheerkom. Met een handdoek veegde hij het pistool schoon, zodat een paarse streep op de handdoek verscheen. Daarna goot hij ammoniak op het jodiumpoeder en roerde met Langners tandenborstel tot het mengsel een dikke pasta van nitrogeen jodium werd.

Hij opende de klep van de vleugel en smeerde de pasta op de kortste snaren aan de rechterkant. Als de pasta gedroogd was zou het explo-

sieve mengsel instabiel zijn en door schokken meteen ontbranden. Een lichte vibratie zou een lichtflits en een harde knal veroorzaken. De explosie zou in de vleugel weinig schade aanrichten, maar als ontsteker een verwoestende uitwerking hebben.

Hij legde de zijden zak op het gietijzeren frame boven de snaren. In de zak zat genoeg cordiet om een twaalfponds projectiel drie kilometer weg te schieten.

* * *

Yamamoto Kenta verliet de wapenfabriek via dezelfde route als hij gekomen was. Zijn ogen prikten nog van de ammoniakdamp. Opeens ging alles verkeerd. Het hek van de North Railroad werd geblokkeerd door een plotselinge uitbarsting van nachtelijke activiteit. Rangeerloos trokken wagons heen en weer, omringd door een groep rangeerders en remmers. Hij dook weg tussen de gebouwen van het arsenaal, langs de energiecentrale, door een doolhof van stegen en paden tussen de magazijnen en loodsen. Hij oriënteerde zich op de schoorstenen van de centrale en enkele experimentele zendmasten die afstaken tegen de maanverlichte hemel. Hij doorkruiste een park tussen fraaie huizen waarin de gezinnen van de commandant en de officieren sliepen.

Het terrein was hier hoger. In het noordwesten zag hij een glimp van het Capitool oprijzen boven de stad. Dat was ook een symbool van Amerika's geduchte macht. Welke andere natie was in staat de grootste gietijzeren koepel ter wereld te bouwen tijdens het uitvechten van een bloedige burgeroorlog? Hij was bijna bij een zijpoort toen een wachter hem verraste op het smalle pad.

Yamamoto kon nog net op tijd wegduiken tussen de struiken.

Als hij gearresteerd werd zou dat een schande voor Japan zijn. Hij was opvallend aanwezig in Washington, om te helpen bij het catalogiseren van de recente aanwinsten van de Freer Collectie van Aziatische kunst in het Smithsonian Instituut. Die dekmantel gaf hem de mogelijkheid zich te bewegen in kringen van het corps diplomatique en invloedrijke politici, vooral dankzij hun echtgenotes die zichzelf als kunstzinnig beschouwden en aandachtig naar elk woord over Japanse

kunstwerken luisterden. Echte deskundigen van het Smithsonian hadden hem al twee keer betrappt op onnozele uitspraken, maar beide keren kon hij zijn gezicht redden door te verwijzen naar zijn gebrekkige beheersing van de Engelse taal die hij overhaast had moeten leren. Dat excuus werd geaccepteerd door de experts, maar er was geen aannemelijke verklaring als de Japanse curator van Aziatische kunst 's nachts werd aangetroffen op de marinewerf van Washington.

De bewaker kwam over het pad aanlopen, zijn laarzen knersten op het grind. Yamamoto dook nog verder weg in de struiken en hij trok zijn pistool, om dat in het uiterste geval te gebruiken. Een pistoolschot zou de bewakers van het complex alarmeren, ze zouden meteen uit hun barakken naar buiten komen. Hij duwde tegen de struiken en tastte naar een opening om aan de andere kant van de heg weg te komen.

De bewaker had geen reden om de heg te controleren toen hij voorbij liep. Maar Yamamoto werkte zich nog verder naar achteren tegen de verende takken en een dorre tak brak af. De bewaker bleef met een ruk staan. Hij tuurde in de richting van het geluid. Op dat moment werden hun beide gezichten helder beschenen door de maan.

De Japanse spion zag de bewaker duidelijk: een voormalig zeeman, die zijn schamele pensioen aanvulde met een bijbaan als nachtwaker. Zijn gezicht was getaand, zijn ogen waren bleek door jarenlang verblijf in de tropen en zijn rug was licht gebogen. Hij ging meer rechtop staan toen hij de slanke gedaante tussen de struiken zag. De gepensioneerde zeeman was opeens niet meer een oude man die om hulp zou roepen, maar hij leek meteen weer de gespierde en breedgeschouderde zeebonk die hij jaren geleden geweest moest zijn. Met luide stem die ooit tot de toppen van de masten reikte vroeg hij: 'Wat voor de duivel gebeurt daar?'

Yamamoto werkte zich los uit de takken en rende weg. De bewaker liep de heg in en raakte meteen verstrikt tussen de takken. Hij brulde als een leeuw en Yamamoto hoorde kreten in de verte. Hij veranderde van richting en draafde langs een hoge muur. Tijdens de voorbereiding van zijn verkenningstocht had hij gelezen dat de muur was opgetrokken nadat plundersaars tijdens overstromingen van de Potomac

naar de werf waren gekomen. De muur was te hoog om overheen te klauteren.

Laarzen kraakten op het grind. Oude mannen schreeuwden. Elektrische zaklantaarns flitsten aan. Opeens zag Yamamoto zijn kans: er stond een boom dicht bij de muur. Hij klom langs de stam omhoog, zich afzettend met de rubberzolen onder zijn schoenen, langs de dikke takken steeds verder naar boven. Hij sprong op de muur. Achter hem werd geschreeuwd. De straat voor hem was verlaten. Behendig sprong hij naar beneden en zijn gebogen knieën ving de harde landing op.

* * *

Bij Buzzard Point, onder aan First Street, stapte Yamamoto aan boord van een zes meter lange motorboot, aangedreven door een stille 2PK Pierce-motor. De schipper stuurde de boot naar het midden van de rivier en voer met de stroom mee. De nevels boven het water sloten zich rond de boot en Yamamoto slaakte een zucht van opluchting.

Hij zocht onder de buiskap beschutting tegen de kou en dacht terug aan zijn gewaagde ontsnapping. Zijn missie was niet in gevaar gekomen, want het pad waar de nachtwaker hem bijna aangehouden had was bijna een kilometer verwijderd van de wapenfabriek. En het was ook niet erg dat de bewaker zijn gezicht had gezien: Amerikanen kijken neer op Aziaten en maar weinigen zien het verschil tussen een Japans en een Chinees gezicht. Omdat er veel meer immigranten uit China komen zou de bewaker rapporteren dat hij een minderwaardige Chinese indringer had betrapt, een opiumsnuiver, dacht hij opgelucht. Grinnikend bedacht hij dat de bewaker ook zou kunnen denken dat de ongewenste bezoeker op zoek was naar de dochters van de commandant van de marinewerf.

Acht kilometer stroomafwaarts stapte Yamamoto van boord in Alexandria, Virginia. Hij wachtte even tot de boot weer wegvoer van de aanlegsteiger en liep snel langs de oever naar een donkere loods vol afgedankt scheepsmateriaal, bedekt met een dikke laag stof en overal spinnenwebben.

Een jongeman die door Yamamoto spottend de 'De Spion' werd

genoemd wachtte hem op in een schemerig verlichte achterkamer die als kantoor diende. De onopvallende man was twintig jaar jonger dan Yamamoto. In het kantoortje waren oude militaire zaken uit eerdere oorlogen: gekruiste degens aan de wanden, een gietijzeren voorladerkanon uit de periode van de Burgeroorlog, zo zwaar dat de vloer doorboog, en achter het bureau stond een groot ouderwets zoeklicht met een koolspitslamp. Yamamoto zag zijn eigen gezicht weerspiegeld in de bestofte lens.

Hij meldde dat zijn missie geslaagd was. Terwijl de jongere man aantekeningen maakte vertelde hij gedetailleerd wat hij gezien had in de wapenfabriek. ‘Veel ziet er tamelijk ouderwets uit,’ besloot hij.

‘Dat verbaast me niet.’

De wapenfabriek was overbelast en beschikte over te weinig kapitaal bij de productie van ammunitie tot torpedobuizen voor de Grote Witte Vloot op zee. Als de oorlogsbodem uitgevaren waren, moesten vanuit de fabriek wagonladingen reserveonderdelen naar San Francisco worden vervoerd. Over een maand zou de vloot daar arriveren na de veertienduizend mijl lange zeereis om Kaap Hoorn en bij de marinebasis van Mare Island uitgerust worden voor de vaart over de Grote Oceaan.

‘Toch zou ik dat niet onderschatten,’ zei Yamamoto ernstig. ‘Versleten mechanieken kunnen vervangen worden.’

‘Als ze daar de moed voor hebben.’

‘Ik kreeg de indruk dat ze zeker moed hebben. En ze maken plannen. Ze houden nu alleen de adem in.’

De man achter het bureau beseftte dat Yamamoto Kenta beheerst werd door zijn vrees voor de Amerikaanse marine. Hij had dit al eerder gehoord en besloot van onderwerp te veranderen door de Japanner uitvoerig te prijzen voor zijn werk.

‘Ik heb nooit getwijfeld aan jouw scherpe waarneming. Maar ik heb vooral bewondering voor al je andere vaardigheden: chemie, werktuigbouw, vervalsen. Met een snelle actie heb je de ontwikkeling van nieuwe Amerikaanse wapens gehinderd en het Congres duidelijk gemaakt dat hun marine gebrekkig is.’

Hij zag een trotse uitdrukking op Yamamoto’s gezicht verschijnen.

Zelfs de meest bekwame geheim agent heeft een achilleshiel. En bij Yamamoto was dat zijn ijdelheid.

‘Ik heb inderdaad veel ervaring met dit werk,’ beaamde Yamamoto met gespeelde bescheidenheid.

De man achter het bureau bedacht dat het recept voor de ontsteker met jodium een simpele formule was die in elke jeugencyclopedia te vinden is. Maar dat deed niet af aan de andere kwaliteiten van Yamamoto, en hij had ook een grondige kennis van de oorlogvoering op zee.

Na de vleiende woorden besloot hij de Japanner op de proef te stellen. ‘Verleden week, aan boord van de Lusitania ontmoette ik de Britse attaché. Je kent zulke types wel: ze beschouwen zichzelf als “gentlemanspion”.’

Hij kon heel goed stemmen imiteren en sprak met een geaffecteerd Engels accent verder. “De Japanners,” verklaarde deze Engelse diplomaat voor iedereen die het wilde horen in de rooksalon, “hebben de aangeboren neiging te spioneren, en ze beschikken over een zelfbeheersing en sluwheid die in het Westen nergens te vinden is”.’

Yamamoto lachte. ‘Dat doet me denken aan admiraal Abbington-Westlake van de marine-inlichtingendienst. Hij werd vorige zomer gezien toen hij een aquarel schilderde van de Long Island Sound, waar toevallig ook de nieuwste onderzeeboot van de Viper Klasse lag. Denk je dat die blaaskaak het als een compliment bedoelde?’

‘De Franse marine, waar hij een maand geleden zo succesvol infiltreerde zou Abbington-Westlake geen blaaskaak noemen. Heb je het geld zelf gehouden?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Het geld dat in Arthur Langners bureau gelegd moest worden. Heb je dat zelf gehouden?’

De Japanner verstijfde. ‘Nee, natuurlijk niet. Ik heb het in een la gelegd.’

‘Dan moeten de tegenstanders van de marine in het Congres wel denken dat hun topontwerper steekpenningen heeft aangenomen. Dat geld was nodig om de Congresleden duidelijk te maken dat ze zich moeten afvragen wat er nog meer is aan corruptie en misstanden binnen de marine. Heb jij dat geld zelf gehouden?’

‘Eigenlijk verbaast het me niet dat je deze beledigende vraag stelt aan een loyaal persoon zoals ik. Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten.’

‘Heb je het geld zelf gehouden?’ herhaalde de spion nog eens. Hij bleef onverstoort en maskeerde de kracht van zijn tengere gestalte.

‘Voor de laatste keer: nee, ik heb dat geld niet gehouden. Moet ik je overtuigen door te zweren op de nagedachtenis van mijn goede vriend – jouw vader?’

‘Ja!’

Yamamoto keek hem strak en hatelijk aan. ‘Ik zweer het bij de herinnering aan mijn oude vriend, jouw vader.’

‘Ik denk dat ik je wel kan geloven.’

‘Jouw vader was een echte patriot,’ antwoordde Yamamoto koel. ‘Jij bent eerder een huurling.’

‘Jij staat bij mij op de loonlijst,’ kaatste de spion terug. ‘En als je de waardevolle informatie die je in de wapenfabriek op de marinewerf van Washington heb verzameld rapporteert bij jouw regering, terwijl je voor mij werkte, dan zul je door hen nog eens betaald worden.’

‘Ik spioneer niet voor geld. Ik spioneer voor het Keizerlijke Japan.’

‘En voor mij.’

* * *

‘Een goede zondagochtend gewenst voor iedereen die de muziek preferereert boven een preek,’ begroette Arthur Langner zijn vrienden bij de wapenfabriek.

Gekleed in een kreukelig kostuum, zijn dikke haardos warrig en met zijn onderzoekende ogen grinnikte de sterontwerper opgewekt. Langner werd ‘De Kanonnier’ genoemd, hij was vegetariër en overtuigd agnost, met grote belangstelling voor de theorieën over het onderbewuste van de Weense psychiater Sigmund Freud.

Langner had patenten op zijn uitvinding van de elektrische stofzuiger, omdat hij met zijn vruchtbare verbeeldingskracht meende dat huishoudelijke apparaten vrouwen konden verlossen van hun geïsoleerde bestaan. Hij vond ook dat vrouwen kiesrecht moesten krijgen,

buitenhuis konden werken en zelfs aan geboortebeperving mochten doen. Er werd geroddeld dat zijn knappe dochter, die graag in het nachtleven van Washington en New York was, daar als een van de eersten van kon profiteren.

‘Hij is een eigenaardige krankzinnige geleerde,’ klaagde de commandant van de marinebasis. Maar nadat hij de schietproeven met Langners laatste geesteskind, een 30cm .50 kaliber kanon had gezien bij Sandy Hook, verklaarde hij hartgrondig: ‘Goddank werkt hij voor ons, en niet voor de vijand.’

Het gezelschap kamermuzikanten dat elke zondagochtend bijeen kwam, bestond uit een aantal werknemers bij de wapenfabriek en iedereen lachte toen Langner aankondigde: ‘Voor het geval we worden afgeluisterd door godvrezende collega’s, en om duidelijk te maken dat we geen heidenen zijn, beginnen we met *Amazing Grace*, in g.’

Hij ging aan zijn vleugel zitten.

‘Graag eerst een a,’ vroeg de cellist, een expert in projectielen die pantserplaten doorboren.

Langner sloeg een a aan, zodat de instrumenten gestemd konden worden. Hij rolde gespeeld ongeduldig met zijn ogen, terwijl de muzikanten de snaren op hun instrumenten stemden. ‘Proberen jullie soms weer van die atonale muziek uit?’

‘Nog een keer de a, Arthur. En graag wat luider.’ Langner sloeg de middelste A harder aan, telkens weer. Eindelijk waren de strijkers tevreden.

De cellist begon de eerste maten van *Amazing Grace* te spelen.

Bij de tiende maat vielen de violisten in – een technicus die gespecialiseerd was in de voortstuwing van torpedo’s, en een gezette machinist. Ze speelden het stuk door en begonnen aan de herhaling.

Langner hief zijn grote handen boven de toetsen en trapte het pedaal in bij een krachtig g-akkoord.

In de piano was Yamamoto Kenta’s nitrogeenpasta gedroogd tot een harde korst. Langners vingers bewogen de toetsen en viltten hammers brachten de g-, b- en d-snaren in trilling. In de vleugel begonnen alle g-, b- en d-snaren mee te trillen toen het pedaal was ingedrukt en dat activeerde de explosieve pasta.

Er volgde een knal en een paarse wolk steeg op boven de vleugel, de zak met cordiet ontbrandde en de vleugel explodeerde in duizend stukken, splinters hout, metaal en ivoor die Arthur Langners hoofd en borst met vernietigende kracht raakten. Hij was op slag dood.

2

In 1908 had detectivebureau Van Dorn in elke belangrijke Amerikaanse stad een vestiging, passend bij de plaatselijke situatie. Het hoofdkantoor in Chicago was gehuisvest in een suite in het luxueuze Palmer House. In de stoffige stad Ogden, Utah, was het bijkantoor een eenvoudige gehuurde kamer met aan de wanden opsporingsposters. Het kantoor in New York was gevestigd in het chique Knickerbocker Hotel in 42th Street. En in Washington DC, belangrijk en dicht bij het ministerie van justitie – een voorname bron van inkomsten – werkte Van Dorn op de tweede verdieping van het beste hotel in de hoofdstad: het nieuwe Willard aan Pennsylvania Avenue, twee straten verwijderd van het Witte Huis.

Joseph Van Dorn had daar zijn eigen kantoor, een ruim vertrek gelambriseerd met notenhout en voorzien van de modernste apparatuur om leiding te geven aan zijn transcontinentale bedrijf. Behalve een eigen telegraafstoel beschikte hij over drie telefoons met verbinding tot aan Chicago, een DeVea-dicteertoestel, en een elektrische interlokale telefoon van Kellogg. Een kijkgaatje in de deur maakte het mogelijk klanten en informanten te observeren in de wachtkamer. De vensters in de erkers boden zicht op de entree van het Willard Hotel en de zijingangen.

Een week na de tragische dood van Arthur Langner in de Gun Factory keek Van Dorn door deze ramen aandachtig naar twee dames die uit een tramwagon stapten en snel over het drukke trottoir naar de entree van het hotel liepen.

De intercom zoemde.

‘Miss Langner is gearriveerd,’ meldde de hoteldetective van het Willard. De man was in dienst bij Van Dorn.

‘Ja, dat dacht ik al.’ Hij verheugde zich niet op het bezoek.

De oprichter van Van Dorn Detective Agency was een stevig gebouwde kalende veertiger. Hij had een forse Romeinse neus, rossige bakkebaarden en de houding van een advocaat of zakenman die zijn fortuin op jonge leeftijd vergaard had en daar trots op was. Zijn diepliggende ogen maskeerden een alerte intelligentie en veel gedetineerden in de nationale gevangenissen hadden de grote man argeloos zo dichtbij laten komen dan hij hen met een snelle beweging handboeien om kon doen.

Beneden trokken de twee dames de aandacht van de heren toen ze door de lobby met marmer en verguldsel liepen. De jongste van het tweetal, een tener roodharig meisje, achttien of negentien jaar oud, was elegant gekleed en had een levendige blik in haar ogen. Haar gezelschap was een rijzige dame met ravenzwart haar en een sombere verschijning in haar donkere rouwkleding. Haar hoed was versierd met zwarte veren en haar gezicht was deels gesluierd. Het roodharige meisje hield haar elleboog stevig vast, alsof ze haar wilde bemoedigen.

Maar toen het tweetal door de lobby was gelopen nam Dorothy Langner het initiatief. Ze wenkte dat het meisje op een sofa moest gaan zitten, onder aan de hoteltrap.

‘Wil je echt niet dat ik mee naar boven ga?’

‘Nee, dank je, Katherine. Ik ga liever alleen.’

Dorothy Langner trok haar lange rokken wat hoger en ze liep de trap op.

Katherine Dee rekte haar hals en ze zag Dorothy pauzeren op de overloop om haar sluier op te slaan en haar voorhoofd even tegen een koele marmeren pilaar te drukken. Daarna vermande ze zich en verdween uit het zicht van Katherine naar het kantoor van Van Dorn Detective Agency.

Joseph Van Dorn tuurde even door het kijkgat in de deur. De receptionist was een stevige kerel – want anders zou hij nooit deze functie bij Van Dorn hebben – maar hij leek even verbluft door de

knappe dame die haar visitekaartje aan hem toonde. Van Dorn besefte verongelijkt dat een horde dieven nu naar binnen kon stormen en al het meubilair roven, zonder dat de receptionist het zou opmerken.

‘Ik ben Dorothy Langner,’ zei ze met een welluidende stem. ‘Ik heb een afspraak met Joseph Van Dorn.’

Van Dorn haastte zich naar de ontvangstruimte en begroette haar hartelijk.

‘Mevrouw Langner,’ zei hij met een licht Iers accent dat de harde klanken van de manier van spreken in Chicago verzachtte, ‘mag ik u mijn innige deelneming betuigen?’

‘Dank u, meneer Van Dorn. Ik waardeer het zeer dat u mij wilt ontvangen.’

Van Dorn leidde haar naar zijn heiligdom.

Dorothy Langner wimpelde zijn aanbod af om een kop thee of een glas water te laten brengen en kwam meteen ter zake.

‘De marine heeft een verklaring uitgegeven dat mijn vader zelfmoord heeft gepleegd. Ik wil uw recherchebureau inhuren om zijn naam te zuiveren.’

Van Dorn had zich zo goed mogelijk voorbereid op het moeilijke gesprek. Er was alle reden om te twijfelen aan de geestelijke gezondheid van haar vader. Maar omdat zijn aanstaande echtgenote Dorothy al kende sinds haar schooljaren op Smith College was hij wel verplicht naar haar te luisteren.

‘Uiteraard wil ik u graag van dienst zijn, maar...’

‘De marine beweert dat hij de explosie waardoor hij gedood werd zelf heeft veroorzaakt, maar men wil mij niet vertellen hoe ze dat weten.’

‘Daar zou ik niet argwanend over zijn,’ zei Van Dorn. ‘De marine is gewend informatie zoveel mogelijk geheim te houden. Het verbaast me niets.’

‘Mijn vader heeft de Gun Factory weloverwogen zo opgericht dat het bedrijf meer civiel dan militair is,’ antwoordde Dorothy. ‘Het is een zakelijke onderneming.’

‘En toch,’ reageerde Van Dorn behoedzaam, ‘heb ik begrepen dat veel van de productie recent is verplaatst naar echt civiele bedrijven.’

‘Welnee! Misschien geldt dat voor het kleinere geschut, maar zeker niet voor de kanonnen die op de nieuwe oorlogsbodems worden geplaatst.’

‘Ik vraag me af of uw vader moeite had met die veranderingen?’

‘Mijn vader was gewend aan veranderingen,’ antwoordde ze kortaf, en ze voegde er met een vage glimlach aan toe: ‘Hij zei altijd dat positieve of negatieve besluiten het resultaat zijn van de willekeur in het Congres en van lokale belangen. Hij had gevoel voor humor, meneer Van Dorn. Hij lachte graag, en zulke mannen plegen geen zelfmoord.’

‘Vanzelfsprekend,’ zei Van Dorn ernstig.

De intercom zoemde weer.

Gered door mijn Bell, dacht Van Dorn. Hij liep naar de wand waar de intercom was gemonteerd, pakte de hoorn en luisterde.

‘Laat hem binnen komen.’

Tegen Dorothy Langner zei hij: ‘Ik heb Isaac Bell, mijn beste agent, gevraagd zijn onderzoek naar een grote bankoverval te onderbreken om de omstandigheden van uw vaders dood te inventariseren. Hij komt nu rapporteren.’

De deur zwaaide open. Een rijzige man gekleed in een wit kostuum kwam het kantoor in. Hij bewoog zich met een elegantie die men van een dergelijk lange gestalte niet zou verwachten. Isaac Bell was bijna twee meter lang – zijn slanke lichaam woog amper 85 kilo – en hij leek ongeveer dertig jaar oud. De dikke snor die zijn bovenlip bedekte was goudblond, evenals zijn dikke, keurig geknipte haardos. Zijn gezicht had de gezonde teint van iemand die veel buiten is en gewend aan zon en wind.

Zijn grote handen hingen langs zijn lijf. Zijn vingers waren lang en goed verzorgd, al zou een oplettender waarnemer dan de rouwende Dorothy Langner opmerken dat de knokkels van zijn rechterhand rood en gezwollen waren.

‘Miss Langner, mag ik u voorstellen aan Isaac Bell, mijn belangrijkste detective?’ zei Van Dorn.

Isaac Bell keek even indringend naar de jonge vrouw. Hij schatte haar ergens halverwege de twintig. Ze leek intelligent en zelfbewust.

Aangeslagen door verdriet, maar toch buitengewoon aantrekkelijk. Ze beantwoordde zijn blik bedeesd.

Bells felle blauwe ogen werden meteen zachter en er verscheen een tedere uitdrukking in zijn scherpe blik. Hij nam zijn breedgerande hoed zwierig af en zei: 'Het spijt mij vreselijk dat u zo'n groot verlies heeft geleden, miss Langner.' Met een onopvallende beweging veegde hij met een witte zakdoek een kleine druppel bloed van zijn hand.

'Meneer Bell, heeft u iets gevonden wat de naam van mijn vader kan zuiveren?' vroeg ze.

Bell antwoordde langzaam en medeleven klonk door in zijn stem. 'Helaas staat wel vast dat uw vader een ontvangstbewijs tekende voor een hoeveelheid jodium uit de laboratoriumvoorraad.'

'Maar hij was wetenschapper,' protesteerde Dorothy. 'Hij deed experimenten en hij had elke dag chemicaliën nodig waarvoor hij moest tekenen.'

'Jodium in poedervorm was een essentieel ingrediënt van het explosief dat het rookloze buskruit in de piano deed ontbranden. En er werd ook ammoniak gebruikt. De portier zegt dat een fles ammoniak uit zijn werkkast is verdwenen.'

'Iedereen kan een fles ammoniak wegnemen.'

'Ja, uiteraard. Maar er zijn aanwijzingen dat hij de stoffen mengde in zijn wasbak. Vlekken op een handdoek, een vluchtig poeder op zijn tandenborstel en resten in zijn scheerkom.'

'Hoe weet u dat allemaal zo zeker?' vroeg Dorothy terwijl ze boos haar tranen wegknipperde. 'De marine liet me niet eens in de buurt van zijn werkkamer komen. Mijn advocaat werd weggestuurd. Zelfs de politie werd niet toegelaten in de Gun Factory.'

'Maar ik kon daar wel naar binnen,' zei Bell.

Een secretaris met een vest en een vlinderdas boven zijn hemdsmouwen en een Colt in zijn schouderholster kwam haastig binnen. 'Neem me niet kwalijk, mijnheer Van Dorn, maar de commandant van de marinewerf in Washington is aan de telefoon. En hij is zeer ontstemd.'

'Vraag de telefonist het gesprek door te verbinden naar dit toestel. Excuseer mij even, miss Langner... Ja, met Van Dorn? Goedemiddag,

commandant Dillon. Hoe maakt u het?... Ach, u meent het...' Van Dorn luisterde even en keek met een geruststellende glimlach naar Dorothy.

'...Vergeef me, maar zo'n algemene omschrijving past bijna bij elke rijzige man in Washington. Dat signalement past zelfs bij een heer die nu naast mij staat. Maar ik kan u verzekeren dat hij zo te zien niets met de Amerikaanse mariniers had.'

Isaac Bell stak een hand in zijn zak.

Toen Joseph Van Dorn weer tegen de commandant sprak was er een welwillende glimlach op zijn gezicht, maar als de man aan de andere kant van de lijn de kille blik in zijn ogen had kunnen zien zou hij meteen inbinden.

'Nee, commandant. Ik stuur niet een van mijn medewerkers naar u omdat de bewakers veronderstellen dat ze een privédetective op heterdaad betrapt en opgepakt hebben. En de man die naast mij in mijn werkkamer staat is nooit opgepakt, anders zou hij hier niet zijn. Ik zal uw klacht doorgeven aan de minister van defensie, als ik morgen met hem lunch in de Cosmos Club. En doet u vooral mijn hartelijke groeten aan uw vrouw.'

Van Dorn legde de hoorn op de haak. 'Kennelijk heeft een lange blonde kerel met een snor enkele bewakers van de marinewerf neergeslagen toen ze probeerden hem te arresteren.'

Bell grijnsde een rij witte tanden bloot. 'Ik denk dat hij zich gewillig had overgegeven als ze niet eerst geprobeerd hadden hem een aframmeling te geven.' Hij wendde zich naar Dorothy Langner en keek haar zachtmoediger aan. 'Er is iets wat ik u moet laten zien.'

Bell haalde een fotografische afdruk te voorschijn, nog vochtig van het ontwikkelproces. Het was een uitvergoting van het afscheidsbriefje dat Langner had achtergelaten. Bell had de foto genomen met een opvouwbare 3A Kodakcamera, die zijn verloofde – werkzaam in de filmindustrie – hem gegeven had. Bell bedekte het grootste deel van de tekst met zijn hand om Dorothy de verwarde zinnen te besparen.

'Is dit het handschrift van uw vader?'

Ze aarzelde even en keek aandachtig voordat ze met tegenzin knikte. 'Het lijkt inderdaad op zijn handschrift.'

‘U weet het niet zeker?’ vroeg Bell. Hij keek haar onderzoekend aan.
‘Het lijkt een beetje... Ik weet het niet... Maar het is wel zijn handschrift.’

‘Ik heb begrepen dat uw vader onder grote druk stond om de productie te versnellen. Collega’s die veel respect voor hem hebben verklaarden dat hij werd opgejaagd, en misschien wel meer dan hij kon verdragen.’

‘Onzin!’ reageerde Dorothy fel. ‘Mijn vader was geen klokkengieter. Hij leidde een kanonnenfabriek. Hij eiste snelheid van anderen. En als hem dat te veel werd, dan zou hij dat tegen mij gezegd hebben. We hadden heel goed contact met elkaar, na de dood van mijn moeder.’

‘Maar het tragische bij zelfmoord,’ onderbrak Van Dorn haar, ‘is dat iemand geen uitweg meer ziet omdat het leven ondraaglijk wordt. Het is de eenzaamste dood.’

‘Hij zou zichzelf nooit op deze manier van het leven beroven.’

‘Hoezo niet?’ vroeg Isaac Bell.

Dorothy Langner zweeg voordat ze antwoordde. Ondanks haar verdriet zag ze dat de rijzige detective ongewoon aantrekkelijk was, met een elegantie die getemperd werd door zijn ruige kracht. Dat was een eigenschap die ze in mannen zocht maar slechts zelden vond.

‘Ik heb die piano zelf voor hem gekocht, zodat hij weer muziek kon maken. Om zich te ontspannen. Hij hield te veel van mij om het instrument dat ik hem geschonken had te gebruiken om zichzelf te doden.’

Isaac Bell keek naar haar dwingende blauwe ogen terwijl ze haar argumenten noemde. ‘Mijn vader was veel te gelukkig met zijn werk om een einde aan zijn leven te maken. Twintig jaar geleden is hij begonnen met het kopiëren van Britse 12cm-kanonnen. En nu bouwt zijn fabriek de beste 30cm-kanonnen van de wereld. Stel je voor: scheepsgeschut ontwerpen dat nauwkeurig gericht kan worden op een doelwit op twintigduizend meter afstand. Twintig kilometer, meneer Bell!’

Bell spitste zijn oren of hij een verandering in haar stem hoorde omdat ze begon te twijfelen.

Hij keek scherp naar haar gezicht, speurend naar aanwijzingen dat

ze onzeker was over haar lyrische beschrijving van het werk van haar overleden vader.

‘Hoe groter het kanon, des te meer kracht is nodig om het te beheersen. Er is geen ruimte voor fouten. De kanonloop moet feilloos recht als een lichtstraal geboord worden. De doorsnee mag geen millimeter afwijken. Kanonnen ontwerpen vereist het vakmanschap van een Michelangelo en de precisie van een horlogemaker. Mijn vader hield van zijn kanonnen, zoals elke wapenmaker. Een expert op het gebied van stoomaandrijving, zoals Alasdair MacDonald houdt van zijn turbines. Ronnie Wheeler in Newport houdt van zijn torpedo’s. En Farley Kent van zijn steeds snellere rompvormen. Het is heerlijk om zo toegewijd te zijn, en zulke mannen plegen heus geen zelfmoord.’

Joseph Van Dorn onderbrak haar weer. ‘Ik kan u verzekeren dat Isaac Bell zijn onderzoek heel grondig gedaan heeft, en...’

‘Maar stel eens dat miss Langner gelijk heeft?’ merkte Bell op.

Zijn chef keek hem verbaasd aan.

Bell voegde eraan toe: ‘Met de goedkeuring van Van Dorn zal ik de zaak verder onderzoeken.’

Dorothy Langners gezicht klaarde hoopvol op. Ze keek de oprichter van het detectivebureau aan. Van Dorn spreidde zijn handen wijd uit. ‘Uiteraard zal Isaac Bell verder speuren, met alle steun van het bureau.’

Haar dankbare antwoord klonk eerder als een uitdaging. ‘Meer kan ik niet vragen, heren. Alle feiten moeten grondig geanalyseerd worden.’ Een glimlach verscheen op haar gezicht als een zonnestraal en het was duidelijk dat ze een levendige en zorgeloos jongedame was geweest voor de tragedie. ‘Dat is toch het minste wat ik mag verwachten van een detectivebureau met als motto: “Wij geven niet op. Nooit!”’

‘Kennelijk heeft u ook onderzoek naar ons gedaan,’ merkte Bell glimlachend op.

Van Dorn begeleidde haar naar de deur en herhaalde nog eens zijn condoleances.

Isaac Bell liep naar het venster met uitzicht op Pennsylvania Avenue. Hij zag Dorothy Langner uit het hotel komen, vergezeld van de rood-

harige jonge vrouw die hij eerder in de lobby had gezien. In een ander gezelschap zou de roodharige als een ravissante schoonheid worden gezien, maar naast de dochter van de wapenmaker was ze gewoon aantrekkelijk.

Van Dorn keerde terug in zijn werkkamer. ‘Wat deed jou van gedachten veranderen, Isaac? Dat ze zoveel van haar vader hield?’

‘Nee, dat zij zoveel van zijn werk houdt.’

Hij zag het tweetal haastig naar de halte lopen toen een tram naderde. Ze tilden hun rokken wat op en stapten in. Dorothy Langner keek niet om. De roodharige wel, en ze wierp een keurende blik naar het venster van Van Dorns kantoor, alsof ze precies wist waar ze moest kijken.

Van Dorn bestudeerde de foto. ‘Ik heb nooit eerder zo’n scherpe afdruk van een negatief gezien. Bijna zo scherp als van een goede glasplaat.’

‘Marion gaf me een 3A Kodak. Die camera past in mijn jaszak en je moet die tot standaarduitrusting maken.’

‘Niet zolang elk toestel vijfenzeventig dollar kost,’ bromde Van Dorn. ‘Voorlopig wordt er gewerkt met wat we hebben. Waar denk je aan, Isaac? Je kijkt bezorgd.’

‘Ik denk dat we de jongens van de boekhouding grondig naar de financiële zaken van haar vader moeten laten kijken.’

‘En waarom zou dat moeten?’

‘In zijn bureaulade lag een stapel bankbiljetten zo dik dat een koe erin zou stikken.’

‘Steekpenningen?’ riep Van Dorn uit. ‘Geen wonder dat de marine zo zwijgzaam is. Langner was gemachtigd om namens de regering te kiezen waar het staal werd ingekocht.’ Hij schudde meewarig zijn hoofd. ‘Het Congres is de ophef van drie jaar geleden nog niet vergeten: toen bleek dat de staalfabrikanten een kartel hadden gevormd over de prijs van pantserplaten.’

‘Het lijkt wel of een intelligente man iets doms heeft gedaan,’ zei Isaac Bell. ‘En dat hij de gedachte dat hij ontmaskerd zou worden niet kon verdragen. Daarom pleegde hij zelfmoord.’

‘Mij verbaasde het dat je toch verder wil met het onderzoek.’

‘Ze is een gepassioneerde jongedame.’

Van Dorn keek hem argwanend aan. ‘Jij bent al verloofd, Isaac.’

Isaac Bell keek zijn chef glimlachend aan. Joe Van Dorn was een man van de wereld, maar opmerkelijk gereserveerd als het om hartsaangelegenheden ging. ‘Dat ik verloofd ben met Marion Morgan maakt mij niet blind voor schoonheid. En ik ben ook niet immuun voor passie. Het valt me alleen op dat de bijzonder aantrekkelijke Dorothy Langner onvoorwaardelijk in haar vader gelooft.’

‘De meeste moeders en alle dochters weigeren te geloven dat hun zoon of vader zich met criminele zaken bezighoudt,’ merkte Van Dorn op.

‘En dat handschrift: ze vond dat er iets vreemd aan was.’

‘Hoe heb je dat afscheidsbriefje gevonden?’ vroeg Van Dorn.

‘De marine wist niet wat er moest gebeuren. Daarom lieten ze alles onaangeroerd, alleen het lichaam werd afgevoerd. Daarna werd de deur afgesloten met een hangslot, om de politie buiten te houden.’

‘Hoe kwam jij in die kamer?’

‘Dat hangslot was een ouderwetse Polhem.’

Van Dorn knikte. Bell was behendig met sloten. ‘Nou, het verbaast mij niet dat de marine geen idee had hoe te reageren op de situatie. Ik denk dat men verlamd van schrik was. Ze hebben president Roosevelt overgehaald nog achtenveertig nieuwe oorlogsbodems te bouwen, maar er zijn genoeg Congresleden die dat aantal willen beperken.’

‘Ik vind het vervelend om John Scully en het onderzoek naar die Frye Boys in de steek te laten, maar kan ik mijn aandacht nu helemaal op deze zaak richten?’

‘John Scully redt zich wel,’ bromde Van Dorn. ‘Al vind ik hem te eigengereid.’

‘Toch is hij een bijna helderziende onderzoeker,’ verdedigde Bell zijn collega.

Scully was een agent die zich niet bepaald regelmatig op kantoor meldde, hij volgde het spoor van een drietal gewelddadige bankrovers over de grens tussen Ohio en Pennsylvania. De bandieten waren berucht omdat ze briefjes achterlieten die met bloed van hun slachtoffers geschreven waren: ‘Vrees de Frye Boys’. Ze hadden een jaar

eerder in New Jersey hun eerste bankroof gepleegd en op de vlucht naar het westen meer banken overvallen. Tijdens de winter hielden ze zich gedeisd, maar nu trokken ze vanuit Illinois naar het oosten en lieten een spoor van bloedige overvallen op bankfilialen in kleine steden achter. Ze maakten heel innovatief gebruik van gestolen automobielen om grenzen te passeren zodat de lokale sheriffs machteloos stonden.

‘Je houdt wel de leiding over de zaak Frye, Isaac,’ zei Van Dorn ernstig. ‘Tot het Congres geld beschikbaar stelt voor een nationaal recherchebureau zal het ministerie van justitie ons blijven betalen voor het opsporen van criminelen die naar andere staten vluchten.’

‘Zoals u wilt,’ antwoordde Bell vormelijk. ‘Maar u beloofde Dorothy Langner de steun van ons hele bureau.’

‘Ja, ja. Ik zal een paar mensen naar Scully sturen, voorlopig. Maar jij houdt de eindverantwoordelijkheid en het zal toch niet lang duren voordat je zekerheid hebt dat het afscheidsbriefje van Langner inderdaad door hem geschreven is.’

‘Kan uw vriend, de minister van marine, voor mij een toegangspasje regelen? Ik wil met het personeel op de werf praten.’

‘Wat is de bedoeling?’ glimlachte Van Dorn. ‘Ga je op herhaling?’

Bell lachte ook maar werd meteen weer ernstig.

‘Als Langner geen zelfmoord pleegde, dan heeft iemand anders veel moeite gedaan om hem te doden en zijn reputatie te besmeuren. De bewakers van de marinewerf moeten gezien hebben dat iemand het complex verliet.’